

**ОБУЧЕНИЕТО НА МЕДИЦИНСКИТЕ СЕСТРИ – ГАРАНЦИЯ ЗА
КАЧЕСТВОТО НА ЗДРАВНИТЕ ГРИЖИ ПРИ ПАЦИЕНТИ С МОЗЪЧЕН
ИНСУЛТ**

Маргарита Лаловска, Мариела Борисова

*Медицински университет - София, Филиал "Проф. д-р Иван Митев" гр. Враца 3000,
България*

Абстракт

Много са факторите, които оказват въздействие върху професионалното сестринство. За да отговори адекватно на очакванията се налагат промени в обучението на медицинските сестри. Оценка на качеството в обучението на медицинските сестри трябва да покаже как и доколко получават необходимите теоретични знания и практически умения за подобряване на резултатите от здравни грижи, психосоциалното благополучие и удовлетвореността на пациентите с мозъчен инсулт. **Цел:** Да се проучи мнението на студентите от специалност „медицинска сестра”, за оценката им по отношение на тяхната теоретична и практическа подготовка и нагласа за работа с пациенти с мозъчен инсулт. **Материали и методи:** Анкетирани са 140 студенти, от специалност „медицинска сестра” обучаващи се във Филиал „Проф. д-р Иван Митев“, гр. Враца. Използван е анкетен метод, анализ на литературни източници, документален метод. Обработката на данните и статистическия анализ са извършени с SPSS. v.19.0.

Резултати: Анализът на данните показва, че преобладаващата част от студентите 52,9% са напълно информирани за работата с пациенти с мозъчен инсулт, частично информирани са 34,3%, недостатъчно информирани - 10,0% и 4,5% изобщо не са информирани. Повече от половината 60,1% могат да извършват обучение на пациентите с мозъчен инсулт, но само по определени въпроси, 35,1% не се чувстват компетентни и само 4,8% смятат, че притежават съответна подготовка да обучават болните. **Заключение:** От получените данни става ясно, че повечето студенти желаят допълнително обучение за сестринската дейност при пациенти с мозъчен инсулт. Дефицитът от знания и получаването на такива в хода на самата теория и практика доказва социалната значимост и отношението на медицинските специалисти към здравните грижи при пациентите с мозъчен инсулт.

Ключови думи: *мозъчен инсулт, обучение, студенти, здравни грижи*

Въведение:

Мозъчният инсулт е водещо социално значимо заболяване. Основен проблем при пациентите е нарушената двигателна активност, проявата на остатъчни функционални, когнитивни и психични промени. Тези пациенти придобиват зависимост в различна степен, което налага грижите за тях да продължат и в домашни условия. По данни на Световната организация по инсулт една от всеки пет жени и един от всеки шест мъже ще получи мозъчен инсулт през живота си. България е водеща по заболяемост и смъртност в Европейския съюз в това отношение, което налага специално внимание в грижите за тези пациенти.

Дейността и задачите на медицинските сестри работещи с пациенти с мозъчен инсулт се различават от тези в останалите лечебни заведения. Това налага те да получат съответна подготовка и в процеса на работа да усвояват основните принципни положения в цялата организация на нейната дейност. За да упражняват компетентно своята дейност медицинските сестри се нуждаят от висококачествено базово и следдипломно образование и от обучение, продължаващо през целия живот.

Много са факторите, които оказват въздействие върху професионалното сестринство. За да отговори адекватно на очакванията се налагат промени в обучението на медицинските сестри. Оценка на качеството в обучението на медицинските сестри

трябва да покаже как и доколко те получават необходимите теоретични знания и практически умения за подобряване на резултатите от здравното обслужване, отразени в здравния статус, функционалната дееспособност на населението, психосоциалното благополучие и удовлетвореността на пациентите с мозъчен инсулт.

Цел:

Да се проучи мнението на студентите от специалност „медицинска сестра”, за оценката им по отношение на тяхната теоретична и практическа подготовка и нагласа за работа с пациенти с мозъчен инсулт.

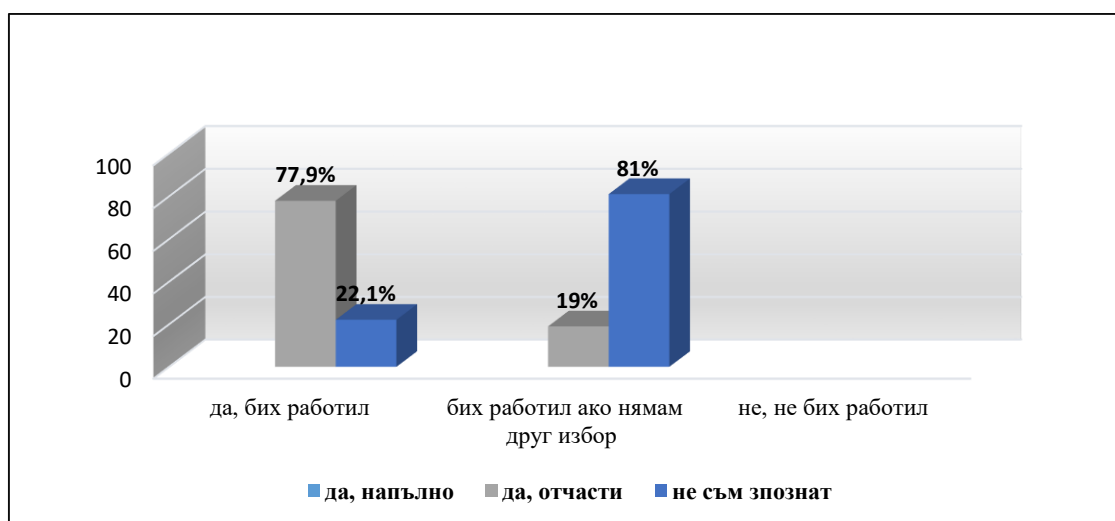
Материали и методи:

Анкетирани са 140 студенти, от специалност „медицинска сестра” обучаващи се във Филиал „Проф. д-р Иван Митев“, гр. Враца. Използван е анкетен метод, анализ на литературни източници, документален метод. Обработката на данните и статистическия анализ са извършени с SPSS. v.19.0.

Резултати и обсъждане:

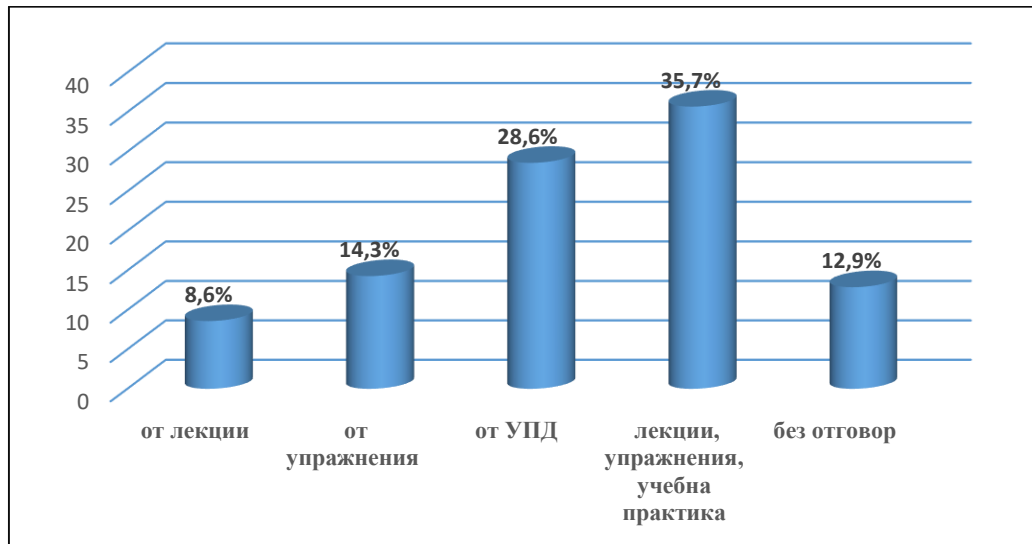
Проведено е анонимно анкетно проучване сред студентите от трети и четвърти курс медицинска сестра относно тяхното желание на избор за работа в неврологични отделения/клиники за лечение на пациенти с мозъчен инсулт. След завършване на образованието си само 21,4% се чувстват подготвени и биха постъпили на работа в тези лечебни заведения, 78,6% биха работили в такъв вид лечебно заведение но само ако нямат друг избор.

От студентите, които имат желание за работа с пациенти с мозъчен инсулт и биха постъпили без колебание, 22,1% не познават изобщо работата на медицинските сестри в тези лечебни заведения, а 77,9% са частично запознати. Студентите, които биха започнали работа с пациенти с мозъчен инсулт само ако нямат друг избор, 81,0% от тях не познават организацията на работа, а 19,0% са запознати частично. Прави впечатление, че липсват студенти, които познават напълно сестринската дейност свързана с лечението и възстановяването на пациенти с мозъчен инсулт и такива, които не биха работили в тях (фиг.1).

Фиг.1. Връзка между мнението на студентите за готовността им за работа с пациенти с мозъчен инсулт и тяхното желание

Информацията, която студентите имат за дейността на медицинската сестра при работа с пациенти с мозъчен инсулт е получена от различни източници. От тях 8,6% съобщават, че познават сестринската дейност от лекции, 14,3% имат информация от упражнения, 28,6% са посещавали неврологични отделения/клиники по време на учебно-практическата дейност. Като 35,7% от анкетиранияте студенти посочват учебните заведения като основен източник на информация и 12,9% нямат информация и не са дали отговор (фиг.2).

Фиг.2. Източници на информация за сестринската дейност в лечебните заведения за работа с пациенти с мозъчен инсулт

Сестринската професия се базира на основните нужди и потребности на човека, но с развитието на медицинската наука тя придобива ново измерение. Липсата на добра практическа подготовка на студентите относно сестринските грижи за пациенти с мозъчен инсулт са причина те да омаловажават ролята на сестрата при работа с тези пациенти.

Резултатите показват, че студентите провеждат клинична практика в неврологични отделения/клиники. От получените данни установихме, че 64,0% от студентите посещават учебно – практическите занятия и 36,0% не посещават. Една трета от студентите - 21,4% смятат, че са обучени за извършване на манипулации в неврологични отделения/клиники и 30,0% смятат, че отчасти са обучени. Тревожен е факта, че 47,2% от студентите не са обучени за извършване на манипулации в неврологични отделения/клиники, а 1,4% не могат да преценят. Това доказва необходимостта от допълнителна квалификация на медицински специалисти за работа с пациенти с мозъчен инсулт.

Проблемите на пациентите с мозъчен инсулт са разнообразни: медицински, педагогически, професионални, социално-икономически и други, което изисква от медицинските сестри специални умения и подходи за работа. По време на обучението студентите получават специална подготовка за работа с тези пациенти и смятат, че потребностите от сестрински грижи е необходимо да се определят в екип, като половината 51,3% са на мнение, че те трябва да се определят съвместно с целия

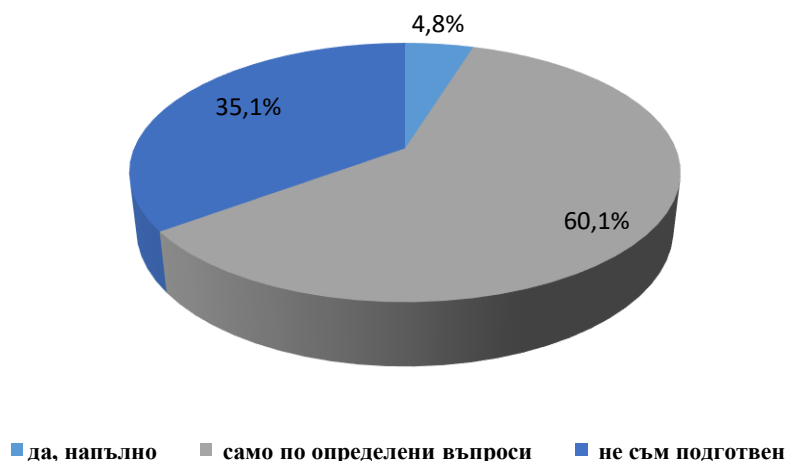
Science & Technologies

рехабилитационния екип, 26,4 % само със сестринския екип, 12,6 % - съвместно с лекаря, а 9,7 % смятат, че е необходимо само мнението на пациента (фиг.3).

Фиг.3. Разпределение на изследваните лица относно мнението им за екипната работа при определяне потребностите от сестрински грижи при пациентите

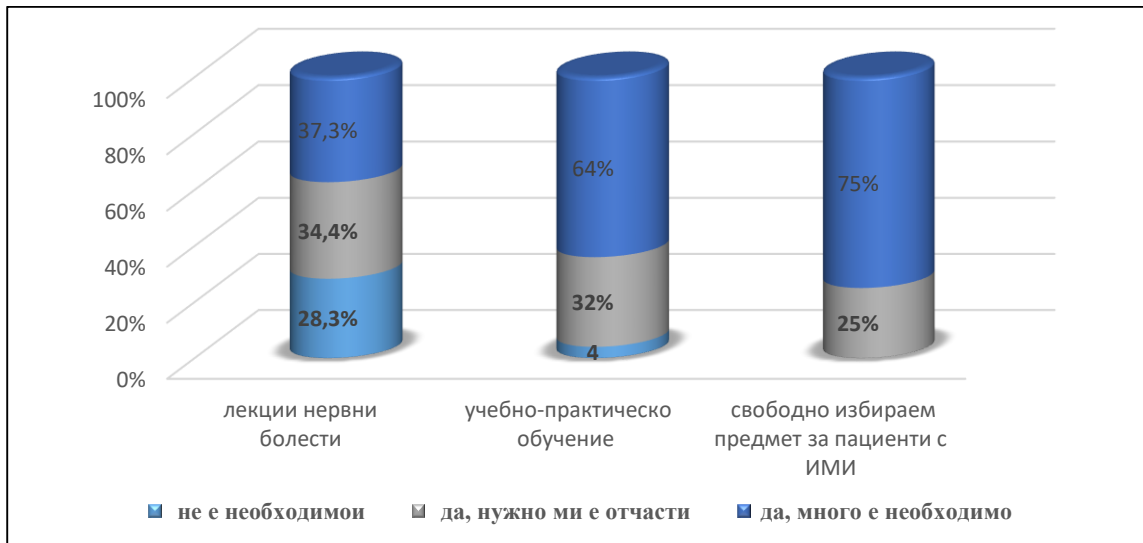
Дейностите, с които медицинската сестра би била най-полезна при работа с пациенти с мозъчен инсулт, значителен дял от студентите - 64,3% определят като основно обучението на пациентите и техните близки в дейности от ежедневието, според 30,0 % това са сестринските грижи, а само 5,7 % смятат, че тя трябва да извършва манипулации. Въпреки, че на първо място е обучителната функция на медицинската сестра при пациентите с мозъчен инсулт само 4,8% смятат, че притежават съответна подготовка и компетентност да обучават болните, 60,1% могат да извършват обучение, но само по определени въпроси и 35,1 % не се чувстват компетентни (фиг.4).

Фиг.4. Разпределение на студентите, относно компетентността им да осъществяват обучение на пациентите

След завършване на своето образование за да могат студентите да упражняват компетентно своята дейност смятат, че е необходимо допълнително обучение за работа с пациенти с мозъчен инсулт, като 64,1% от тях смятат, че то е абсолютно необходимо, 27,1% да, отчасти и 8,8% нямат нужда от допълнително обучение.

Според 15,7% от анкетираните смятат, че „ниската информираност за заболяването” налага допълнително обучение, „ липса на информираност“ - 24,3%, „важно е за подготовката ми” - 27,1% и „учебния план“ са отговорили 30,0% от анкетираните. Броя на студентите, според които допълнителното обучение е абсолютно необходимо за всички и тези, които смятат, че е необходимо допълнително обучение само на определени въпроси, съпоставихме с предпочитаната форма (фиг.5).

Фиг.5. Връзка между необходимостта от допълнително обучение и предпочитаната форма на обучение на студентите

Според студентите, които смятат, че е необходимо допълнително обучение, 64,0% предпочитат учебно-практическо дейност, 37,3% смятат, че е необходимо допълнително обучение и то трябва да е във Висшето учебно заведение, под формата на лекции по нервни болести, като най-голям е относителния дял на студентите - 75,0%, които предпочитат свободно избираем предмет, свързан с грижите и обучението на пациенти с мозъчен инсулт.

Като се има предвид, че в учебните програми по време на базовото обучение часовете за обучение са ограничени, стигаме до заключение, че е необходимо допълнително обучение под формата на свободно избираема дисциплина.

Заключение:

От получените данни става ясно, че повечето студенти биха желали допълнително обучение за сестринската дейност при пациенти с мозъчен инсулт. Този резултат показва, че в посочените дисциплини частично се изучават и придобиват знания за полагане на здравни грижи при пациенти с мозъчен инсулт. Това се дължи и на факта, че не е възможно в рамките на базовото обучение да се обхванат всички специфични грижи за всяка отделна клинична единица.

Дефицитът от знания и получаването на такива в хода на самата теория и практика доказва социалната значимост и отношението на медицинските специалисти към качеството на живот на пациентите с мозъчен инсулт.

Това дава възможност за изграждане на необходимите професионални знания, умения и компетенции, гарант за успешна професионална реализация и перспектива за кариера.

Използвана литература:

1. Александрова, М. 2007. Съвременни тенденции в обучението на медицинските сестри. София.
2. Александрова, М., Москов, А. „Развитие на сестринската професия в България и влиянието на Европейските държави“. Сестринско дело, 33, 4: 20-23, 2001.
3. Димова, Р., Димитрова, Д., Иванова, Н. „Място и роля на специалистите по здравни грижи в осигуряване на качеството на общата медицинска помощ“. Сп. Здравни грижи, 2005.
4. Кръстева, Н. „Сестрински процес – същност, функции, етапи“, Сп. Социална медицина, София, 1: с. 34, 2001.
5. Чамов, К. „Роля и място на медицинската сестра в условията на съвременния мениджмънт“, Сп. Социална медицина, :18-22, 2002.
6. Чанева, Г., Стамболова, И. “Качество и контрол на здравните грижи. Мениджмънт на сестринския процес“, Филвест, София: 94-100, 2004.
7. Anderson, C. Jamari, E, Stewart – Wynne E. Patterns of acute hospital care, rehabilitation, and discharge dispositions after acute stroke, the Perth Community Dis: 344 - 353, 1994.
8. Beatty WW, Blanco CR, Wilbanks SL, et al. Demographic, clinical, and cognitive characteristics of Cerebrovascular diseases patients who continue to work. J Neurol rehabil ; 9(3):167-73, 1995.
9. Rayan R, Graham M, et Tigard T. Advanced practice nurse: a study of client satisfaction. - J. Am. Acad. Nurse. Practice: 14, 2, 88-92, 2002.
10. Chauve A. Résoudre un Problème : Méthode outils pour une meilleure qualité, Duodi, Paris : 65-72, 1992.